

О. В. Джежик

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології та соціальної роботи
Одеський національний політехнічний університет

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ТА СЕКС-ІНДУСТРІЯ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ І ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

У статті проаналізовані дані літературних джерел з проблеми торгівлі людьми з метою сексуальної експлуатації в Україні. Показано, що вивезення українських жінок за кордон стає масовим, і у держави поки немає спеціальної служби, яка сприяла б запобіганню цього явища. Це досить специфічний злочин, який скоюється одночасно на території декількох країн і тому може розглядатися тільки в комплексі, як організований злочин, скоєний групою осіб.

Аналіз причин торгівлі жінками з метою сексуальної експлуатації показав, що більшість з них спільні з торгівлею людьми в цілому, але, тим не менш, можна виділити ряд особливостей: соціальне розширення суспільства, бідність, безробіття, моральна деградація; гендерний дисонанс жінок і чоловіків в світовому масштабі. У той же час у розвинутих країнах це характерно і для великих міст, де стрімко зріс попит на «живий товар» у рамках проституції.

Сексуальна індустрія і зростаюча потреба в експлуатованій робочій силі, секс-туризм і дитяча порнографія перетворилися у всесвітню індустрію, якій сприяють такі технології як Інтернет, він значно розширює можливість вибору і дозволяє здійснювати трансакції миттєво, залишаючись практично непоміченим. Відсутність належної інформаційної політики щодо кримінальних процесів, що відбуваються в світі, в тому числі і в сфері торгівлі жінками з метою сексуальної експлуатації.

Надприбутковість при мінімальних ресурсних витратах, транснаціональна торгівля жінками орієнтована на пропозицію та попит країн, які постачають і приймають. Країни з розвинутою секс-індустрією створюють попит і є приймаючими країнами, тоді як країни, де торговці можуть легко завербувати жінок, є постачаючими країнами. В багатьох країнах заняття проституцією легалізовані. Тому вивезені жінки є подвійними жертвами, по-перше, будучи жертвами торгівлі, по-друге, будучи іноземними громадянками.

Причини поширення торгівлі жінками на пострадянському просторі однакові. Отже, результати аналізу цього явища на прикладі України цілком можливо екстраполювати на країни СНД в цілому.

Проблема боротьби з торгівлею людьми привертає увагу перш за все неурядових організацій, які завжди більш гостро, ніж представники державних структур, сприймають необхідність дотримання прав людини та швидше реагують на порушення цих прав.

В результаті, виникла необхідність у залученні уваги широкого кола громадськості до проблеми та розробки багатосторонніх міжурядових угод щодо попередження торгівлі жінками, покаранню торговців і, головне, наданню реальної допомоги жінкам-жертвам торгівлі.

Поширення вивезення жінок з України з метою сексуальної експлуатації потребує необхідності шукати ефективні заходи протидії. Такі заходи можуть виявитися корисними для інших постсоціалістичних держав, тому в них необхідно передбачати комплекс заходів превентивного, інформаційного, соціально-психологічного плану, а також взаємодії правоохоронних органів та соціальних служб. Таким чином, з'являється необхідність розробки узгоджених дій з іншими державами для зміни ситуації. В іншому випадку торгівля людьми не тільки буде тривати, але і перетвориться в загрозу національній безпеці України.

Ключові слова: торгівля людьми, сексуальна експлуатація, країна-постачальник, країна-транзит.

Постановка проблеми. Торгівля людьми (траффікінг) є серйозною соціальною проблемою для України, що становить небезпеку для фундаментальних прав людини на життя, свободу пересування, на те, щоб не зазнавати тортур.

За оцінками Міністерства внутрішніх справ України, за останні 10 років з України було вивезено понад 400 000 людей. За даними МВС, Україна є однією з головних країн-транзитів для потерпілих з Азії та Молдови, яких продають на Захід. Громадяни цих країн зараз становлять

значну частину живого «товару» на відкритих і таємних ринках Європи та Азії.

За даними Міжнародної організації з міграції (МОМ) 10% жертв торгівлі людьми були віком від 12 до 18 років [2; 3; 7; 10; 12–13]. У міжнародних документах щодо запобігання феномену торгівлі людьми країни поділяються на три типи: країни-постачальниці жінок на світові ринки сексуального бізнесу; країни, через які здійснюється транспортна (транзит) жінок; країни призначення, куди вивозяться жінки [1; 5].

Торгівля людьми характерна для всіх країн – і економічно розвинених, і країн, які переживають перехідний політичний і економічний період, постраждалих від воїн та локальних конфліктів [5].

В останні десятиліття був прийнятий цілий ряд міжнародних угод, конвенцій, договорів, спрямованих на запобігання торгівлі жінками [2–4; 8; 15]. Найбільш важливі з них – Конвенції 1949 року проти торгівлі людьми, Конвенція ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» (1979 рік), Підсумкові матеріали IV Всесвітньої конференції зі становища жінок (Пекін, 1995 рік), Гаазька міністерська декларація (1997 рік).

Конвенція 1949 року була спрямована на боротьбу з торгівлею людьми і проституцією. У Конвенції акцентувалася увага на забороні сексуальної експлуатації, використанні жінок для занять проституцією та секс-індустрією. Вона вимагала від держав, що підписали Конвенцію, вважати злочинцями сутенерів, осіб, які використовують проституцію з метою наживи, власників публічних будинків, а також їх співучасників.

Конвенція містила вимоги про введення специфічного медичного та законодавчого забезпечення, а також висувала умови перед державами-учасниками переглянути національне законодавство з метою впровадження основ міжнародної кооперації у вирішенні проблеми торгівлі людьми. Вона зіграла позитивну роль, однак згодом застаріла. Крім цього, вона не містила інформації щодо жертв торгівлі людьми, а права жінки-жертви сексуального бізнесу були прописані недосконало.

18 грудня 1979 року ООН схвалила Конвенцію «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок», що стала по суті міжнародним документом прав жінок. Стаття 6 Конвенції проголошує, що держави-сторони вживають усіх відповідних заходів, включаючи законодавчі, які стосуються припинення всіх видів торгівлі жінками та використання жінок у проституції.

У загальних рекомендаціях до Конвенції звертається увага на той факт, що з'явилися нові форми сексуальної експлуатації: секс-туризм, вербування робочої сили з країн третього світу для використання в домашньому господарстві громадян розвинених країн, а також фіктивні шлюби жінок країн третього світу з іноземцями, «наречені за перепискою».

Ідеологія Пекінської конференції (1995 рік), матеріали IV Всесвітньої конференції зі становища жінок була покладена в основу розробки заходів щодо запобігання торгівлі жінками на рівні європейських держав [9–11; 15].

У 1997 році була проведена Гаазька міністерська конференція, на якій була прийнята відома декларація. Мета Гаазької міністерської декла-

рації – підтримка подальших дій щодо попередження торгівлі людьми, а також надання необхідної допомоги жертвам торгівлі.

Реальні заходи проти поширення торгівлі жінками запропоновані неурядовою організацією Світовим альянсом проти торгівлі жінками (Таїланд). У співпраці з міжнародною юридичною групою були розроблені Стандарти по наданню гуманітарної допомоги особам, які стали об'єктами торгівлі [2–4].

Конвенція Ради Європи (2005 рік) дає наступне визначення проблемі торгівлі людьми: «Торгівля людьми» означає найм, перевезення, передачу, приховування або одержання осіб шляхом погрози або застосування сили чи інших форм примусу, насильницького викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або безпорадним станом або наданням чи отриманням плати чи вигоди для досягнення згоди особи, яка має владу над іншою особою, для експлуатації. Експлуатація включає в себе, принаймні, експлуатацію проституції інших осіб чи інші форми сексуальної експлуатації, примусову працю чи послуги, рабство чи подібну до рабства практику, поневолення або вилучення органів».

У прийнятому в 2011 році Законі України «Про протидію торгівлі людьми» зазначається, що «торгівля людьми – здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, вразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином» [10–12].

Досліджуючи масштаби поширення цього феномена на Україні і в інших країнах колишнього СНД, можна покладатися тільки на неофіційні джерела, експертні оцінки, дані закордонних неурядових організацій, які працюють у цій сфері.

Жертви торгівлі людьми отримують величезні психологічні та фізичні травми, проживання в рабських умовах ламає їх життя, викликаючи особистісні та соціальні відхилення. Таким людям потрібна якісна своєчасна допомога з метою зменшення стресових проявів і негативних наслідків перебування в неволі, повернення їх до нормального життя, а також зниження можливості ревіктимізації.

Таким чином, причини поширення сексуальної експлуатації жінок як на Україні, так і за її межами потребують вивчення перш за все з метою формування ефективних механізмів попередження торгівлі жінками на національному та інтернаціональному рівнях. Недостатність досліджень із цієї

проблеми робить торгівлю людьми з метою сексуальної експлуатації актуальним об'єктом дослідження.

Мета дослідження полягає в аналізі соціально-економічних, правових та психологічних особливостей існуючих в Україні форм торгівлі людьми та їх сексуальної експлуатації з урахуванням специфічних соціально-психологічних передумов.

Виклад основного матеріалу. Торгівля людьми (трафікінг) – це сучасна форма рабства. Жертвами торгівлі людьми стають маленькі діти, підлітки, чоловіки і жінки.

Найбільш розповсюдженими факторами ризику для формування категорії жертв сексуальної експлуатації є відсутність (або низький рівень) освіти; ризикована поведінка, схильність до авантюризму; низький рівень правової грамотності; несприятливі умови життя в родині; відсутність сім'ї; наявність психічних і фізичних відхилень [7; 12].

Особливу категорію жертв торгівлі людьми становлять жінки і діти (близько 80%) [7; 13–15]. Найчастіше вони стають жертвами сексуальної експлуатації або використовуються як жебраки, надомні робочі.

Торгівля жінками – це не тільки форма прояву насильства, а й порушення фундаментальних прав людини, тому розглядати цей феномен та форми боротьби з ним необхідно саме в такому контексті.

Аналіз сучасних досліджень, проведених за цією проблематикою [7], показує, що при відповіді на питання про причини, через які люди потрапляють в рабство, респонденти з різних регіонів відповіли наступним чином: погане матеріальне становище (від 46,5% до 56,6%); неправильний спосіб життя (від 25,9% до 38,3%); необережність (від 41% до 51,4%); невміння себе захистити (від 30% до 40,6%); відсутність підтримки близьких (від 18,2% до 20,9%); несприятливий збіг обставин (від 29,1% до 44%).

Безпосередньо ж про торгівлю жінками йдеться тоді, коли хтось шляхом використання насильства, введення в оману або зловживанням своїм службовим становищем примушує жінку займатися проституцією. При цьому не має значення, чи займалася вона цим раніше. Основа такого злочину – порушення свободи жінки.

Аналіз причин торгівлі жінками з метою сексуальної експлуатації за даними авторів [2; 3; 8; 10; 15], показав, що більшість з них – спільні з торгівлею людьми взагалі, але, в той же час, можна виокремити ті, що притаманні сексуальній експлуатації зокрема:

1. Соціальне розшарування суспільства, бідність, безробіття, моральна деградація; гендерний дисонанс жінок і чоловіків в світовому масштабі. У той же час у процвітаючих країнах це

характерно і для великих міст, де також зріс попит на «живий товар» у рамках проституції.

Незважаючи на те, що наше суспільство вважає себе більш цивілізованим, ніж країни третього світу, спільність полягає в тому, що багато жінок пострадянського простору, як і жінки нерозвинених країн Азії та Африки розглядають проституцію як цілком прийнятний спосіб заробити гроші.

2. Сексуальна індустрія і зростаюча потреба в експлуатованій робочій силі, секс-туризм і дитяча порнографія перетворилися у всесвітню індустрію, якій сприяють такі технології як інтернет. Він значно розширює можливості вибору і дозволяє здійснювати трансакції миттєво, залишаючись практично непоміченим.

3. Відсутність належної інформаційної політики щодо кримінальних процесів, що відбуваються в світі, в тому числі і в сфері торгівлі жінками з метою сексуальної експлуатації. Близько 70% жінок, націлених на роботу за кордоном, дійсно вірять в те, що будуть працевлаштовані в якості танцівниць, гувернанток, офіціанток, фотомоделей, і не перевіряють рекламну інформацію.

Рівень поінформованості про проблему торгівлі людьми, що освітлюється в різних засобах масової інформації, по телебаченню, по радіо, в газетах занадто низький. Журналісти нерідко роблять ставки на сенсаційні аспекти, в результаті чого потенційні жертви не мають необхідної інформації, в повідомленнях ЗМІ немає комплексного аналізу проблеми і не пропонуються шляхи її вирішення. У зв'язку з цим, правоохоронним органам і навчально-виховним організаціям разом із засобами масової інформації необхідно проводити спільну інформаційну політику, спрямовану на профілактику цих злочинів. Крім того, необхідний постійний контроль правоохоронних органів за телекомунікаціями, перш за все електронними.

4. Надприбутковість при мінімальних ресурсних витратах. Такий вид кримінального бізнесу дуже вигідний. За оцінками Інтерполу і Держдепартаменту США, в найближчі роки дохід від торгівлі людьми буде випереджати доходи від наркоторгівлі. Вже сьогодні (за різними оцінками) організована злочинність від торгівлі людьми має від 7 до 12 млрд доларів США чистого прибутку.

5. Транснаціональна торгівля жінками заснована на пропозиції та попиті постачаючих і приймаючих країн. Країни з розвинутою секс-індустрією створюють попит і є приймаючими країнами, тоді як країни, де торговці можуть легко завербувати жінок, є постачаючими країнами.

Зараз колишні республіки Радянського Союзу, такі як Україна, Білорусь, Латвія і Росія, стали основними країнами, які поставляють жінок для секс-індустрії. На ринках секс-індустрії сьогодні найбільш популярними і цінними є жінки з України і Росії.

6. Легалізація заняття проституцією в багатьох країнах. Наприклад, у Німеччині проституція є легальною для громадян Європейського Союзу, але нелегальною для громадян інших країн. Тому в той час, як для чоловіків цілком законно купувати повій, а для сутенерів містити борделі, де вивезені жінки є подвійними жертвами, по-перше, будучи жертвами торгівлі, по-друге, будучи іноземними громадянками [14].

Причини поширення торгівлі жінками на пострадянському просторі однакові. Тому результати аналізу цього явища на прикладі України цілком можливо екстраполювати на країни СНД в цілому. Причинами поширення торгівлі жінками в Україні є як внутрішні, так і зовнішні чинники [14]. До внутрішніх факторів треба віднести в першу чергу важке економічне становище жінок. Навіть за державними статистичними даними, близько 80% офіційно зареєстрованих безробітних – це жінки. Низький рівень життя та високий рівень безробіття серед жінок штовхають їх на пошук роботи за межами держави.

За даними соціологічного дослідження Міжнародної організації міграції в рамках програми «Запобігання контрабанди жінок з України: українська інформаційна кампанія», 80% опитаних жінок висловили бажання працювати за кордоном [11–13]. У ситуації з робітниками-мігрантами в європейських та інших розвинених країнах найбільш доступна для українських громадян – це сфера сексуальної індустрії в її легальному і нелегальному варіантах.

До внутрішніх факторів належать також правові: перш за все відсутність регламентації сексуального бізнесу на Україні та незахищеність потерпілих. До зовнішніх факторів, що сприяють поширенню торгівлі людьми, можна віднести такі: відкриття кордонів і падіння залізної завіси; спрощення можливості для українських громадян подорожувати по світу в пошуках як розваг, так і праці; інтернаціоналізація тіньової економіки, утворення міжнародних кримінальних груп, корумпованість працівників державних органів; лояльність законодавства до занять проституцією в багатьох країнах світу. Зазначені фактори надають широке поле діяльності звідникам і сутенерам для вербування молодих жінок.

Говорячи про причини поширення цього явища, не можна ігнорувати і моральну сторону проблеми. Торгівля жінками – це досить специфічний злочин, який скоюється одночасно на території декількох країн і тому може розглядатися тільки в комплексі, як організований злочин, скоєний групою осіб.

На жаль, українське законодавство і перш за все, Кримінальний кодекс України, не відображає реалій, що змінилися у сучасному світі. Перш за все, це стосується тих його розділів, які присвячені сексуальній експлуатації жінок та покарання

за неї. Примус жінки до заняття проституцією передбачає кримінальну відповідальність. Однак, це складно доказовий вид злочину навіть у межах однієї країни.

У статті 149 Кримінального кодексу України дається таке визначення торгівлі людьми: «Торгівля людьми або здійснення іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану особи».

Стаття 302 КК України (створення або утримання місць розпусти і звідництво) так саме, як і Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», який набув чинності 11 січня 2019 року та вносить зміни до Кримінального кодексу щодо обов'язкової обопільної згоди на секс не захищає українських жінок від загрози бути проданими. Досить складно довести злочин за цими статтями, оскільки необхідні свідчення жертв, які з неохотою йдуть на це [13].

Проблема боротьби з торгівлею людьми привернула увагу перш за все, неурядових організацій, які завжди більш гостро, ніж представники державних структур, сприймають необхідність дотримання прав людини, швидше за інших реагують на порушення цих прав.

Вивіз українських жінок за кордон стає масовим, і у держави поки немає спеціальної служби, яка сприяла б запобіганню цього явища. Тому, необхідні узгоджені дії з іншими державами для зміни ситуації. Таким чином, виникла необхідність як привернення уваги широкої громадськості до проблеми, так і розробка багатосторонніх міжурядових угод щодо попередження торгівлі жінками, покаранню торговців і, головне, надання реальної допомоги жінкам - жертвам торгівлі людьми.

Висновки. Аналіз літературних джерел показав, що торгівля людьми - це складне і багатогранне соціально-економічне явище, це досить специфічний злочин, який скоюється одночасно на території декількох країн і тому може розглядатися тільки в комплексі, як організований злочин, скоєний групою осіб.

Показано, що головною рушійною силою торгівлі людьми в Україні є погіршення соціально-економічної ситуації країни, викликане різноманітними причинами: погане матеріальне становище (від 46,5% до 56,6%); неправильний спосіб життя (від 25,9% до 38,3%); необережність (від 41% до 51,4%); невміння себе захистити (від 30% до 40,6%); відсутність підтримки близьких (від 18,2%

до 20,9%); несприятливий збіг обставин (від 29,1% до 44%).

Поширення вивезення жінок з України з метою сексуальної експлуатації потребує необхідності шукати ефективні заходи протидії. Ці заходи можуть виявитися корисними і для інших постсоціалістичних держав, тому в них необхідно передбачати комплекс заходів превентивного, інформаційного, соціально-психологічного плану, а також постійної взаємодії правоохоронних органів із соціальними службами та громадськими організаціями. В іншому випадку торгівля людьми не тільки буде тривати, але і перетвориться в загрозу національній безпеці України.

Література:

1. Бродченко О.И. Психологические особенности потерпевших по преступлениям, связанным с торговлей людьми [Электронный ресурс] // Прикладная юридическая психология, № 4, 2009. С. 96–104.
2. Модельный закон № 30–12 «Об оказании помощи жертвам торговли людьми» (принят Межпарламентской Ассамблеей государств – участников СНГ 03 апреля 2008 г. // Информационный бюллетень. Межпарламентская Ассамблея государств-участников Содружества Независимых Государств. 2008. № 42. С. 354–388.
3. Протокол от 15.11.2000 «О предупреждении и пресечении торговли людьми, особенно женщинами и детьми, и наказании за нее, дополняющий Конвенцию Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности» // Собрание законодательства РФ, 04.10.2004, № 40, ст. 3884.
4. Смирнов Г.К., Щепилов О.О. Защита жертв торговли людьми в уголовном судопроизводстве: справочно-методическое пособие // Под общ. ред. А.Н. Рубцовой, Бюро Международной организации по миграции МОМ в Москве; Н.В. Зайберт, Информационно-консультативный Центр в Санкт-Петербурге. СПб., 2009. 109 с.
5. Типологический подход при производстве по уголовным делам о торговле людьми: учеб. пособие / [Г.К. Смирнов, Т.В. Варчук, Л.С. Дубовая]; под. ред. Г.К. Смирнова. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2009. 143 с.
6. Тюрюканова Е.В. Торговля людьми в Российской Федерации. Обзор и анализ текущей ситуации по проблеме. М., 2006.
7. Предотвращение и противодействие распространению рабства и торговли людьми в РФ. Итоговый доклад по исследовательской части проекта Европейского союза, реализуемого Бюро Международной организации по миграции (МОМ) в РФ «Предотвращение торговли людьми в Российской Федерации». М., 2008.
8. Запобігання торгівлі людьми в системі професійно-технічної освіти : навч.-метод.посібник / І.Д. Зверева, Р.М. Зеленський, Н.С. Калашник та ін.; Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда-Україна». К. : Україна, 2008. 284 с.
9. Звіт дослідження рівня обізнаності з явищем торгівлі людьми. К. : Представництво МОМ в Україні, 2011. 82 с.
10. Кримінальний кодекс України із змінами / Відомості Верховної Ради України (ВВР). К., 2001, № 25–26, ст. 149.
11. Кримінальний кодекс України із змінами / Відомості Верховної Ради України (ВВР). К., 2001, № 25–26, ст. 302.
12. Річний звіт Центру «Ла Страда-Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://la-strada.org.ua>.
13. Соціальна профілактика торгівлі людьми: навч.-методичний посібник / за ред. К.Б. Левченко, І.М. Трубавіної. К. : Агентство «Україна», 2007. 352 с.
14. Статистика справ постраждалих від торгівлі людьми Представництва МОМ в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://en.stoptrafficksng.org>.

Dzhezhyk O. V. Trade in persons and sex industry: socio-economic and psychological aspects

The article analyzes data from literary sources on the problem of trafficking in persons for the purpose of sexual exploitation in Ukraine.

It is shown that the export of Ukrainian women abroad is becoming massive, and the state does not yet have a special service that would help prevent this phenomenon. It is a rather specific crime that is committed simultaneously in the territory of several countries and therefore can only be considered in the complex as organized crime committed by a group of persons.

An analysis of the causes of trafficking in women for the purpose of sexual exploitation showed that most of them are common with trafficking in persons in general, but, nevertheless, a number of features can be highlighted. Social stratification of society, poverty, unemployment, moral degradation; gender dissonance of women and men on a global scale. At the same time, in prosperous countries, this is also characteristic of large cities, the demand for “living goods” in the framework of prostitution has sharply increased. Sexual industry and the growing need for exploited labor. Sex tourism and child pornography have become a global industry facilitated by technologies such as the Internet, it greatly expands the options and allows you to make transactions instantly, almost unnoticed. Lack of proper information policy regarding criminal processes taking

---

place in the world, including in the area of trafficking in women for the purpose of sexual exploitation. Super profitability with minimal resource costs.

Transnational trafficking in women is based on the supply and demand of supplying and receiving countries. Countries with developed sex industries create demand and are host countries, while countries where traffickers can easily recruit women are supplying countries. Legalization of prostitution in many countries. Therefore, trafficked women are double victims, firstly, being victims of trafficking, and secondly, being foreign nationals.

The reasons for the spread of trafficking in women in the post-Soviet space are the same. Consequently, the results of the analysis of this phenomenon on the example of Ukraine may well be extrapolated to the CIS countries as a whole.

The problem of combating trafficking in human beings attracts attention primarily of non-governmental organizations, which are always more acute than representatives of state structures, perceive the need to respect human rights, rather respond to violation of these rights.

As a result, it became necessary to draw the attention of the general public to the problem and develop multilateral intergovernmental agreements to prevent trafficking in women, punish traffickers and, most importantly, provide real assistance to women victims of trafficking.

The expansion of the export of women from Ukraine for the purpose of sexual exploitation needs the need to seek effective countermeasures. These measures may be useful for other post-socialist states, therefore, it is necessary to provide for them a set of measures of a preventive, informational, socio-psychological plan, as well as the activities of law enforcement agencies.

Thus, there is a need to develop coordinated actions with other states to change the situation. Otherwise, human trafficking will not only continue, but will turn into a threat to the national security of such a country as Ukraine.

Key words: human trafficking, sexual exploitation, provider country, transit country.